

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

38. Modus per subiectionem frequentissimus & optimus: Cic. pro Quinctio,
nu. 41.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

esse, hæc tria cum docuero, perorabo. Non fuit causa, cui postulares. Qui hoc intelligi potest: quia Sexto Næuro, neque ex locutionis ratione, neque priuatum quicquam debuit Quintius, quis huic rei testis est? Idem qui acerrimus aduersarius. In hac re te, te (inquam) testem, Næui, citabo. Annū, & eo diutius post mortem C. Quintij fuit in Gallia tecum, simul Quintius, doce, te petisse nō eo istam nescio, quam innumeraibilem pecuniam, doce, aliquando mentionem fecisse: dixisse deberi, debuisse concedā. Moritur C. Quintius, qui tibi, vt ais, certis nominibus grandem pecuniam debuit, hæres eius P. Quintius in Galliam ad te ipsum venit in agrum communem: eo, doneque vbi non modo res erat, sed ratio quoque omnis, & omnes literæ. Quis tam dissolutus in re familiari fuisset, quis tam negligens, quis tamen, Sexte, dissimilis, quis eum res ab eo, qui contraxisset, recessisset, & ad hæredem peruenisset, non hæredem cum primum vidisset, certiorum faceret? appellaret, rationē afferret? si quid in controuersiam veniret, aut infra parietes, aut summo iure experiretur? irane? quod viri optimi faciunt, si qui suos propinquos, ac necessarios, caros, & honestos esse, atque haberi volunt: id Sext. Næuius nō faceret, qui vsque eo ferret, ferturque auaritia, vt de suis commodis nolit aliquam partem amittere, ne quam partem huic propinquo suo vilius ornamentū relinquat? Et is pecuniā, si qua deberetur, nō peteret, qui, quia quod debitum nunquam est, id datum non est, non pecuniam modō, verum etiam hominis propinqui sanguinem, vitamque eriperet conatur? Huic tu molestus esse, videlicet noluisse, quem nunc respirare libere non sinis, quem nunc interficere nefarie cupis. eum tu prudenter appellare volebas? Ita credo hominem propinquum, tui obseruantem, virum bonum, pudentem, maiorem natu volebas, aut non audebas appellare. Sape vt sit cum ipse te confirmasset, cum statuisse de pecuniæ mentionem facere, cum paratus, meditatūque venisses, homo timidus virginali verecundia, subito ipse te retinebas: excidebat repente oratio cum cuperes appellare, non audebas, ne inuitus audiret, id erat profectō. Credeamus hoc Sext. Næuium, cuius caput oppugnet, eius auribus pepercisse.

N. N.

Nota argutum initium, & velle, in quo pugnatitas iudicio ueritatē toto deinde corpore iudicat, vt in iudicio comminorati an iustificationibus, sed acerrimus vrgit rationibus, & genitium nauiter insigat aduersario.

Modus per Subiectiōnem frequentissimus, & optimus.

Cic pro Quintio nu. 41.

CAPVT XXXVIII.

Appellandi tempus non erat? at tecum anno plus vixit. In Gallia agi non potuit at & in provincia ius dicebatur, & Romæ iudicia fiebant. Restat vt lun ma negligentia tibi obstiterit, aut vnica liberalitas: si negligentiam dices, mirabimur; si bonitatem, ridebimus: neque præterea quid possis dicere inuenio. Et pro Sexto Roscio n. 37.

Occidisse patrem Sex. Roscius arguitur: scelestum, Dij immortales, ac nefarium facinus, atque eiusmodi, quo vno maleficio scelera omnia complexa esse videantur. Etenim si (id quod præclare a sapientibus dicitur) vultu sæpe læditur pietas: quod supplicium satis a se reperietur, in eum, qui mortem obtulerit parenti, pro quo moti ipsum, si res postulare, iura diuina, atque humana cogebant: In hoc tanto, tam atroci, tam singulari maleficio, quod ita raro extitit, vt si quando auditum sit, portenti, ac prodigij simile numeretur; quibus tandem te C. Erucius argumentis acculit: totem censes vt oporteret nonne & audaciam eius, qui in crimen vocetur, singularem ostendere, & mores feros, immancmque naturam, & vitam vitij, flagitijque omnibus de ditam, denique omnia ad perniciem profligata, atque perditā: quom tu nihil in Sex. Roscium, ne obijciendi quidem causa, contulisti. Patrem occidit Sex. Roscius: qui homo adolescentulus corruptus, & ab hominibus nequam inductus? annos natus magis quadraginta. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cruce versatus: at hoc ab accusatore, ne dici quidē, audistis. Luxuries igitur hominem nimirum, & feris alieni magnitudo, & indomitæ animi cupiditates, ad hoc scelus impulerunt. De luxuria purgavit Erucius, cū dixit, hūc ne in conuiuiō quidem villo ferē interfuisse. Nihil autē vnquam debuit: cupiditates porro, quæ pos-

M m sunt

sunt esse in eo, qui (vt ipse accusator obiecit) ruri semper habitavit, & in agro colendo vixerit; quæ vita maximè disjuncta à cupiditate, & cum officio coniuncta. Quæ res igitur tantum istum furorem Sex. Roscio obiecit patri, inquit, non placebat, patri non placebat: quæ ob causam? necesse est enim eam quoque iustam, & magnam, & perspicuam fuisse. Nā vt illud incredibile est, mortē oblarā esse patri à filio, sine plurimis, & maximis causis: sic hoc verisimile non est, odio fuisse parenti filium, sine causis multis, & magnis, & necessarijs. Rursus igitur eodem reuertamur, & quæramus, quæ tanta vitia fuerint vnicui filio, quare is patri displiceret. At perspicuum est nullum fuisse. Pater igitur amens, qui odisset eum sine causâ, quem procrearat. At is quidem fuit omnium constantissimus. Ergo illud iam perspicuū profectō est, si neque amens pater, neque perditus filius fuerit, neque odij causam patri, neque sceleris filio, fuisse. Nescio, inquit, quæ causâ odij fuerit: fuisse odium intelligo: quia antea cum duos filios haberet, illū alterum, qui mortuus est, secum omni tempore volebat esse: hunc in prædia rustica relegarat. Quod Erucio accidebat in mala, nugatoriaque accusatione, idem mihi vsu venit in causâ optima. Ille quem modo crimen commentitium confirmaret, non inueniebat: ego res tam leues, quæ ratione infirmem, ac diluam reperiri nō possum. Quid ais Erucio: rot prædia, tā pulchra, tam fructuosa, Sex. Roscius filio suo relegationis, ac supplicij gratia, colenda, ac tuenda tradiderat?

*Modus per coaccurationem exemplorum,
in quo diligenter notandi sunt
nexus.*

CAPVT XL.

Efficax quoque genus confutationis, quo aduersariorum ora prima aggressionē obturantur, cum facti, quod ipse obieciunt, statim luculentum exemplum in graui auctoritate profertur, vt pro Milone: num. 7.

Negant inueniri lucem esse fas ei, qui à se hominem occisum esse fateatur. In qua tandē vrbe hoc homines stultissimi disputant: nempe in ea, quæ primum iudicium de capite vidit M. Horatij fortissimi viri: qui nondum

libera ciuitate pop. Roman. comitijs liberatus est, cum sua manu sororem interfectam esse fateatur. An est quisquam, qui hæc ignoret, cum de homine occiso quaratur, aut negari omnino solere esse factum: aut rectè, aut iure factum esse defendi? Nisi verò existimatis dementem P. Africanum fuisse, qui cū a C. Carbone tribuno plebis, in concione seditione interrogaretur, quid de T. Gracchi morte sentiret, respondit, iure casum videri. Neque enim posset, Hala ille Seruilius, aut P. Nasica, aut L. Opimius, aut C. Marius, aut me consulere, senatus non nefarius haberi, si sceleratos ciues interfici nefas esset. Itaque hoc, iudices, nō sine causâ fictis fabulis doctissimi homines memoriæ prodiderūt, eum, qui patris vlciscendi causâ, matrem necauisset, variatis hominum sententijs, non solum humana, sed etiam deæ sapientissimæ sententia liberatum. Quod si duodecim tabulæ nocturnum furem, quoquo modo: diurnum autem, si se telo defenderit, interfici impudè voluerunt: quis est, qui quoquo modo quis interfectus sit, puniendum putet, cum videat aliquando gladium nobis ad occidendum hominem ab ipsis porrigi legibus? At qui si tempus est vllum iure hominis necandi, quæ multa sunt, certè illud est non modo iustum, verum etiā necessariū, cum vi vis illata defenditur. Puditiam cum eriperet militi tribunus militaris in exercitu C. Marij, propinquus eius Imperatoris interfectus ab eo est, cui vim asserbat. Facere enim probus adolefcens periculo se, quam perpeti turpiter maluit: atque hunc illis vir summus, scelere solutum, periculo liberauit. Infidiatore verò, & latrone: quæ potest afferri iniusta nex? Quid comitatus nostri? quid gladij volunt? Quos habere certè non liceret, si vti illis nullo pacto liceret. Est enim hæc, iudices, non scripta, sed nata lex: quam nō didicimus, accepimus, legimus: verum ex natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus: ad quam non docti, sed facti: nō instituti, sed imbuti sumus: vt si vita nostra in aliquas insidias, si in vim, si in telâ, aut latronum, aut inimicorum incidisset: omnis honesta ratio esset expediendæ salutis. Silent enim leges inter arma, nec se expectari iubent, cum ei, qui expectare velit, ante iniusta pœna lucenda sit, quæ iusta repetenda. Est per sapienter, & quodammodo tacitè, dat ipsa lex potestatem defendēdi: quæ nō modo hominē occidi, sed esse cū telo hominis occidē-